

OPINIE

Nationale veiligheid geen prioriteit voor Defensie

Een van de taken van de Nederlandse krijgsmacht is helpen bij nationale rampen en crisissituaties. Volgens Gert-Jan Ludden is er alle reden voor 'meer groen op straat'.

GERT-JAN LUDDEN

De krijgsmacht heeft drie hoofdtaken. Beveiliging van het Nederlands grondgebied tegen een potentiële agressor, levering van steun aan humanitaire en internationale (vredes)operaties en levering van een bijdrage aan de nationale veiligheid bij rampen- en crisissituaties. De laatste taak is sterk onderbelicht en krijgt pas aandacht wanneer civiele instanties daarom vragen.

De maatschappij wordt geconfronteerd met nieuwe dreigingen zoals terreur, radicalisering, cybercrime, migratie en politieke instabiliteit. Er is de laatste jaren sterk bezuinigd op de inlichtingendienst en de politie heeft aan slagkracht ingeboet. Je zou verwachten dat in deze onstuimige tijd Defensie een prominere rol gaat vervullen in de nationale veiligheid. Dat blijkt niet het geval.

In 2004 hebben de toenmalige ministers Kamp, Remkes en Donner een convenant civiel-militaire bestuursafspraken (CMBA) ondertekend, waarbij Defensie als structureel veiligheidspartner werd aangemerkt. Defensie garandeerde steun aan civiele hulpdiensten. Elke veiligheidsregio kreeg een militair adviseur als liaison toegewezen en Defensie is de politie en justitie meer gaan ondersteunen bij opsporings-taken. Hoewel dat een stap in de goede richting was, blijken het convenant en latere afspraken voornamelijk een 'papierene tijger'. Onder het mom van niet te veel 'groen' op straat gaat het Openbaar Bestuur krampachtig om met de inzet van Defensie binnen het publieke domein. Daarnaast heeft de top van de krijgsmacht weinig aandacht voor nationale veiligheid en richt zij het vizier voornamelijk op internationale operaties.

Gelet op het actuele dreigingsbeeld is dit onbegrijpelijk en het lijkt erop dat een catastrofale gebeurte-

ILLUSTRATIE KOCH STRIPSTUDIO

nis nodig is alvorens beleidsbepalers tot andere inzichten komen. De krijgsmacht is onmisbaar in de aanpak van complexe crisissituaties. Defensie beschikt over:

- goed opgeleid personeel met (leiderschaps)ervaring in buitengewone omstandigheden.
- hoogwaardig materieel dat civiele hulpdiensten niet of nauwelijks beschikbaar heeft.
- een snel inzetbare reservecomponent specifiek toegerust voor rampenbestrijdingstaken.
- veel expertise in crisisplanvorming en het voorbereiden van grootschalige oefeningen.
- professionele opleidingscentra waar ook civiele hulpverleners kunnen worden opgeleid.

Het is tijd voor een wake-up call. Defensie dient meer aandacht te besteden aan haar derde hoofdtaak. Daarvoor zijn enkele voorwaarden-schepende maatregelen nodig. In de eerste plaats zal er op rijksniveau een visie moeten worden ontwikkeld voor de krijgsmachtbrede ondersteuning bij nationale rampen en crises. Binnen de veiligheidsregio's zal Defensie structureel aan de bestuurstafel moeten zitten. Er zal

een civiel-militair hoofdkwartier moeten komen voor de aansturing van bovenregionale en nationale crisissituaties. Er zal meer multidisciplinair moeten worden opgeleid, wat gerealiseerd kan worden door de Nederlandse Defensie Academie te laten samenwerken met opleidingscentra van politie, brandweer en geneeskundige sector. De krijgsmacht zal in haar eigen opleidingen en bedrijfsvoering meer aandacht moeten besteden aan nationale veiligheid en het onderwerp dient prominenter op de bestuurlijke agenda te worden geplaatst.

Bij deze een nadrukkelijke oproep aan het nieuwe kabinet om civiel-militaire samenwerking als een van de speerpunten in het nationale veiligheidsbeleid te benoemen. Defensie behoort als volwaardig partner proactief mee te schaken op het bord van de nationale veiligheid. Dat doet recht aan één van haar hoofdtaken en daardoor wordt Nederland crisisbestendiger. Dat zal ook de (belastingbetalende) burger tot tevredenheid stemmen.

Gert-Jan Ludden is adviseur crisisbeheersing